

Fran-Su

2/2026

Suomi-Ranska-yhdistysten liiton jäsenlehti

Bulletin de la Fédération des associations franco-finlandaises

Sisältö:

3	Puheenjohtajan tervehdys	21	Katsaus "Ranskan puolustuspolitiikkaa ja Euroopan turvallisuus" -seminaariin
4	SRYL:n seminaarissa tarjottiin näkökulmia Ranskan suuntaan	24	Päiväntasaajalta Napapiirille
6	Paprikaa ja pintxoa – baarissa Bilbaosta Biarritziin	27	CP-jalkapallon Suomi-Ranska-maaottelu Joensuussa
9	Ranskaa ja rakkautta Uudenkaupungin kesässä	29	Pekka Halosen taide hurmasi Pariisissa
12	SRYL:n nuorten matkastipendit jaettiin	31	Kesäisiä matkavinkkejä kotimaasta
14	Kaarinan Ranska-seura ry 30 vuotta	32	Muistokirjoitus: Chantal Friberg
16	Jäiset liekit: Armas Launiksen ranskankielinen ooppera saa kantaesityksen	33	Muistokirjoitus: Kari Norkonmaa
		34	Muistokirjoitus: Satu Laaksonen

Fran-Su, SRYL:n jäsenlehti, ilmestyy kaksi kertaa vuodessa

Julkaisija / Publié par:

Suomi-Ranska -yhdistysten liitto ry – Fédération des associations franco-finlandaises

Päätöimittäjä / Éditeur-en-chef: Sanna Jääskeläinen

Ulkoasu ja taitto / Modèle et mise-en-page: Kustas Budrikas

Hyvät Ranskan ystävät,

PÄÄTTYNYT kevätkausi on ollut vilkas ja aktiivinen vaikka ei kaikkein helpoin.

Suomen taloudelliset ongelmat ovat heijastuneet laajalti myös järjestötoimintaan, minkä johdosta myöskään liittomme ei edelleenkään saa lainkaan valtion tukea. Näin isolle valtakunnalliselle liitolle, joka kokoaa piirinsä tuhansia jäseniä, se olisi erittäin tärkeää, ellei suorastaan välttämätöntä perustoimintojen ylläpitämiseksi.

Järjestötoiminta ei suinkaan ole ainoa toiminnan ala, joka tällä hetkellä kärsii valtion talouskurimuksesta. Olemmehan samanaikaisesti huolissamme monesta muustakin tärkeästä perustoiminnosta Suomessa, muun muassa opetuksesta ja terveydestä.

Silti olisi syytä antaa valtion päättäjille muistutus siitä, että Suomi on aina ollut yhdistysten luvattu maa. Sitä on perinteisesti pidetty maassamme suurena rikkautena sekä yhteisöllisyyttä ja demokraattista osallistumisjärjestelmää tukevana tekijänä.

Kansalaisjärjestöt kokoavat piiriinsä aktiivisia kansalaisia, jotka yhdessä miettivät alansa ajankohtaisia kysymyksiä ja niiden kehittämistä. Tällä tavalla syntyy paljon uutta tietoutta ja kokemusta yhteiskunnallisen toiminnan tueksi sillä tärkeäksi nähdyllä ruohonjuuritasolla. Tämän toiminnan tyrehtymistä ei suinkaan korvaa se, että kansalaiset vain chattaavat netissä tai väittelevät hetken somessa.

Ystävyysyhdistyksillä, joihin mekin kuulumme, on edessä joko reilu jäsenmaksujen korotus tai toiminnan ajaminen alas. Kumpikaan ei ole helppo ratkaisu.

Joidenkin mielestä muutamaa kymppiin nouseva vuotuisen jäsenmaksu voisi hyvin ollakin reilusti korkeampi. Koska näitä pieniä maksuja nykypäivänä on kuitenkin lukemattomasti muitakin, niin ei ole lainkaan varma, että korotukset ylläpitäisivät samaa aktiivisuuden tasoa. Keskustelu tästä kysymyksestä tulee kuitenkin jatkumaan hallituksessa ja laajemmin jäsenistön piirissä.

Meidän on silti syytä olla täysin tyytyväisiä siitä, millä aktiivisuudella meidän jäsenyhdistyksemme eri puolella maata ovat tänäkin keväänä toimineet järjestämällä

erilaisia esitelmä- ja keskustelutilaisuuksia ja harrastaneet monia erilaisia Ranskaan liittyviä toimintoja.

Kuluvana kautena erityisen ilahduttavaa oli kokoontua Hämeenlinnassa, jossa pidettiin keväinen SRYL:n liittokokous. Juhlimisen syitä riittää myös ensi vuodelle, sillä liittomme täyttää 80 vuotta keväällä 2027. Tämän tapahtuman juhlistamista on jo ryhdytty aktiivisesti pohtimaan ja siihen palataan syksyllä.

Tässä vaiheessa haluan vain toivottaa SRYL:n kaikille jäsenille ja jäsenyhdistysten vetäjille erittäin hauskaa ja leppoisaa kesäloman kautta. Syksyllä jatketaan!

RISTO VELTHEIM

SRYL:n hallituksen puheenjohtaja

SRYL:n seminaarissa tarjoihtiin näkökulmia Ranskan suuntaan

Helsingin Eurooppasalissa järjestettiin 11. kesäkuuta seminaari Suuntana Ranska – Kumppanuus avaa ovia Eurooppaan.

Teksti:

SANNA JÄÄSKELÄINEN

SUOMI-Ranska-yhdistysten liiton järjestämän seminaarin puhujat avasivat näkökulmia Ranskan ymmärtämiseen ja antoivat vinkkejä siitä, miten onnistuu vienti Ranskaan.

SRYL:n hallituksen puheenjohtaja Risto Veltheimin avauspuheenvuoron jälkeen oli vuorossa Ranskan Suomen suurlähettiläs Raja Rabia. Hän valotti Ranskan ja Suomen välisiä kauppaa- ja puolustuspoliittisia suhteita, jotka ovat viime aikoina voimistuneet. Suurlähettiläs myös kertoi, miten on kaudellaan tutustunut maahamme niin työ- kuin vapaa-ajallaan.

”Iloitsen siitä, miten olen oppinut tuntemaan Suomen eri puolet ja vuodenaajat. Olen jopa kävellyt meren jäällä”, hän kertoi.

Hänen utelias ja avoin suhtautumisensa uuteen kulttuuriin voi olla esimerkkinä myös suomalaisille, jotka haluavat ottaa haltuun ranskalaisen kulttuurin. Puheenvuoronsa loppuksi suurlähettiläs kertoi joutuvansa jättämään Suomen tämän kesän loppupuolella.

Toimittaja, kirjailija Helena Petäistö keskittyi puheenvuorossaan Ranskan

ja Euroopan kuohuntaan. Hän valotti kuulijoille monipuolisesti tulevia presidentinvaaleja, joihin istuva presidentti Emmanuel Macron ei enää voi osallistua. Petäistö on seurannut Ranskan presidentinvaaleja vuodesta 1981 saakka.

”Jännittävimmät vaalit käytiin vuonna 2017, kun kaikki ennalta vahvoina pide-

1. Seminaarin puhujina olivat vas. Helena Petäistö, Raine Tiessalo, Risto Veltheim, Tiia Strandén ja Michel Mercier. Kuva: Tellervo Perälä-Brunnsberg

tyt ehdokkaat putoivat toiselta kierrokselta. Nyt odotetaan samanlaista jännitysnäytelmää.”

Vaaleihin on tällä hetkellä yli 30 halukasta ehdokasta. Petäistö kuvaili heistä merkittävimpiä eloisin sanakääntein. Hän myös pohti, mitä tarkoittaisi, jos valtaan nousee äärioikeiston ehdokas.

”Se pysäyttäisi EU:n kehityksen ja vaarana olisi myös finanssimarkkinoiden paniikki. Äärioikeiston tavoitteena on tuoda kansallinen lainsäädäntö yli EU:n, mikä voisi tarkoittaa kiristystä maahanmuuttopolitiikkaan ja esimerkiksi rajatarkastuksien paluuta”, hän spekuloi.

Kirjallisuuden vientikeskus FILIn edustaja Tiia Strandén kertoi, miten kirjallisuutta viedään maailmalle ja erityisesti Ranskaan. FILI on kohta 50 vuoden ajan edistänyt Suomen kirjallisuuden vientiä, niin kauno- ja tietokirjallisuuden kuin sarjakuvienkin. Ranska on sarjakuvan suurmaa, joten siellä ollaan kiinnostuneita myös Suomesta tulevasta sarjakuvasta.

FILI tukee kirjojen kääntämistä. Strandén painotti haastavaa työtä tekevien kääntäjien merkitystä. FILIn sivuilta löytyy Suomen kirjallisuuden käännökset -tietokanta, johon on koottu kaikki käännökset vuodesta 1839, jolloin ilmestyivät ensimmäiset Kalevalan käännökset.

Ranskassa suomalaisen kirjallisuuden portinavaaja oli Arto Paasilinna. Tällä hetkellä suosittuja kirjoja ovat esimerkiksi Antti Tuomaisen teokset ja Mariia Niskavaaran esikoisteos Ester, teuras-taja.

Vientiä Ranskaan liiketalouden näkökulmasta esittelivät yhdessä Ranskalais-suomalaista kauppakamaria edustava Raine Tiessalo ja Hukka Design Oy:n yrittäjä Michel Mercier, jolla on vuosikymmenien kokemus suomalaisten yritysten tuotteiden viennistä kotimaahansa Ranskaan.

”Ranskan markkina kiinnostaa, koska se on todella suuri. Ranskassa myös reagoidaan monia muita maita hitaammin huonoihin taloussuutisiin, joten muutok-

silla ei ole niin jyrkkiä vaikutuksia liikevaihtoon”, Mercier kertoi.

Ranskalainen bisneskulttuuri voi olla suomalaisille vaikea, sillä maan tavat ovat erilaiset. Messuilla pitää olla aktiivinen ja bisnesneuvotteluissa ei kannata vähätellä yhteisen ruokailun merkitystä.

”Ranskassa sosiaalinen puoli on tärkeä. Lounas tai illallinen on tärkeämpi kuin itse palaveri. Ruokailun yhteydessä tutustutaan ensin ja rakennetaan suhdetta. Liikeasioihin voi mennä vasta lopussa”, Mercier ohjeisti.

Michel Mercierin urasta ja yrityksestä voi lukea lisää hänen haastattelustaan Fran-Sun numerosta 1/2026. Lehtiar-kisto löytyy sivuilta www.suomi-ranska.com/fran-su/

2. Eurooppasali täyttyi kiinnostuneista kuulijoista. Kuvassa eturivissä ensimmäisenä Ranskan Suomen suurlähettiläs Raja Rabia. Kuva: Minna Varilo

1. Myrsky saapuu Biarritziin.

Paprikaa ja pintxoa – baarissa Bilbaosta Biarritziin

Teksti ja kuvat:
RIKU RAJASUU

ENSIMMÄINEN kosketukseni Baskimaan muutama vuosi sitten jäi lyhyeksi, mutta sen jättämä vaikutelma vehreine meri-ilmastoineen ja baaristikille levittäytyvine pintxo-suupaloineen ei koskaan kadonnut. Tänä keväänä palasin alueelle uudelleen, tarkoitukseni tutustua syvemmin tähän Ranskan ja Espanjan rajaseudun kulttuuriin ja keittiön erityispiirteisiin. Omatoiminen kiertomatkanani vei Bilbaosta San Sebastiánin kautta edelleen Ranskan Baskimaan, Biarritzin ja Pyrénées-Atlantiques'n departementin kyliin.

Hendayen rajakaupungista Saint-Jean-de-Luziin kulkeva valtatie seurailee Ranskan Baskimaan Atlantin-puoleista idylliä. Saint-Jean-de-Luzin satamassa kalastajaveneet tuovat tonnikalaa, sardiineja ja pieniä kalmareita, jotka kuuluvat rajan molemmin puolin paikallisen keittiön tunnusmakuihin.

Legendaarinen Biarritz on Ranskan Baskimaan rannikon elegantti kaupunki, jossa leveät hiekkarannat kohtaavat belle époque -henkiset casino- ja hotellirakennukset. Vierailuni aikana tähän lomaparatiisiin osui voimakas ukkosmyrsky, joka on hyvin tavallinen toukokuinen ilmiö kostealla Biskajanlahdella.

Olin varta vasten varannut pöydän perjantai-illalle vanhan keskustan L'Alchimie-ravintolasta. Upean mateen lisäksi merellisen talvimenun alkuruokana olikin paikallinen erikoisuus: simpukoiden päälle raastettu Ossau-Iraty-juusto. Ossau-Iraty on Ranskan ja

Espanjan rajaseudun vuoriston merkittävimpiä juustoja. Sen juuret ulottuvat Pyreneiden Ranskan puoleiseen Ossau-laaksoon sekä Espanjan Navarassa sijaitseviin Iratin metsäisiin laaksoihin, joiden ylänkölaitumilla lampaita on paimennettu vuosisatojen ajan.

Juusto valmistetaan pastöroimattomasta lampaanmaidosta, ja erikoisuutena Ossau-Iratyssa on sen pähkinäinen vivahte. Tavallisesti juustoa kypsytetään kahdesta kolmeen kuukautta.

Alkukesäisin lampaat siirtyvät vuoristoreittejä pitkin yli kilometrin korkeudessa sijaitseville kesälaitumille. Yhä nykyäänkin näiden paimenreittien ympärille järjestetään lammastapahtumia ja juustojuhlia. Ossau-Iratyn rinnalla tarjoillaan usein myös Espelette-paprikasta valmistettua hyytelöä tai hilloa, minkä usein kerrotaan parhaiten parantavan juuston pähkinämäistä aromia.

Useissa Pyrénées-Atlantiques'n baskiravintoloissa, bilbaolaisten pintxo-baarien seinillä tai vaikkapa vanhojen kaupunkien kivijalkaliikkeiden ikkunoissa on toistuva teema, punahehkuiset paprikat. Ravintoloissa on usein kuivattuja paprikoita seinillä, ja jopa baskialueen matkailun tunnuksena toimii punainen piment d'Espelette.

Espelette-paprika on oleellinen osa baskien perinneruuassa, axoa de veausa. Vasikanlihapanan juuret ulottuvat keskiajalle, mutta nykyisen version muovaajana pidetään juuri espelette-

“Legendaarinen Biarritz on Ranskan Baskimaan rannikon elegantti kaupunki, jossa leveät hiekkarannat kohtaavat belle époque -henkiset rakennukset.”

2. Simpukoita ossau-iratylla höystettynä.
3. Madetta herneillä ja parsalla Biarritzissa.
4. Klassisia pintxoja Espanjan Baskimaalta.

2

3

4

läistä Mayi Darraidouta. Perinteisessä axoassa vasikanliha pilkotaan pieniksi paloiksi ja kypsennetään ajan kanssa miedossa lämmössä sipulin, valkosipulin sekä paprikoiden kanssa.

Vain kivenheiton päässä Baskimaan Espanjan puoleisella alueella Bilbaon ja San Sebastiánin suuret kaupungit toimivat kuin yhtenä suurena ravintolana. San Sebastiánin vanhankaupungin kujilla vierailija etenee pintxo-baarista toiseen. Yhdessä nautitaan klassinen gilda, eli sardellista, oliivista ja pikke- löidystä vihreästä paprikasta koottu pintxo, ja seuraavassa siirrytään perunamunakkaiden pariin. Mukaan saattaa tarttua myös muutama sienitäytteinen, friteerattu kroketti. Palanpainikkeena useimmiten toimii läheltä tuodut riojalaiset viinit, mutta kala- ja äyriäispintxojen kanssa saatetaan tarjota baskilaista, hapokasta txakoli-alkoviiniä.

Pintxo-kulttuurin ytimessä ovat jatkuva liike ja sosiaalinen vuorovaikutus. Sama energia välittyy myös Ranskan Baskimaan puolelle, missä ruokailuperinne eroaa selvästi esimerkiksi Loiren laakson pitkien illallisten kulttuurista. San

Sebastiánissahan on myös väkilukuun suhteutettuna eniten Michelin-tähden ravintoloita maailmassa!

Jopa Euroopan kulinaariseksi pääkaupungiksi kehitetyn San Sebastiánin kirjakaupassa käsiini sattui todellinen löytö: näköispainos Maria Mestayer de Echagüen klassikosta Platos escogidos de la cocina vasca, suomennettuna valikoituja baskikeittiön ruokalajeja. Ranskalaiseen aristokraattisukuun Bilbaossa vuonna 1877 syntynyt Mestayer Ranskassa opiskellessaan innostui haute cuisinesta ja tutustui Henri-Paul Pellapat'in kaltaisiin huippukokkeihin.

Miesvaltaisessa ranskalaisessa gastronomiamailmassa nuori Mestayer erottui arvostettuna silmäätekevänä. Palattuaan synnyinseuduilleen hän alkoi järjestää keittokouluja Baskien kansallispuolueen naisille ja taltioida paikallisia perinneruokalajeja ensimmäistä kertaa painettuun muotoon.

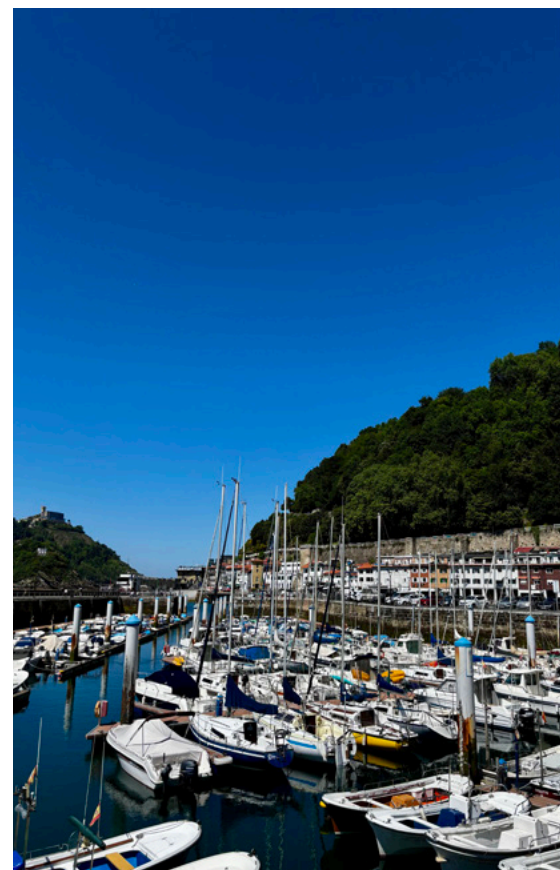
Mestayeria pidetään yhtenä espanjalaisen keittokirjallisuuden uranuurtajista. Legendan mukaan hän olisi ollut myös ensimmäinen jääkaapin omistanut baskinainen. Juuri ennen Espanjan sisällissotaa Mestayer avasi Madridiin oman, lyhytikäiseksi jääneen ravintolansa. Kaupungin seurapiirien suosimassa ravintolassa viihtyivät niin Antoine de Saint-Exupéry kuin Ernest Hemingwaykin.

Biskajanlahden merenelävistä hämähäkkiravusta, l'araignée de mer, valmistettu alkuruoka on San Sebastiánin erikoisuus, jonka myös ravintoloitsija Mestayer on arvostetussa kokoelmassaan maininnut. Kyseessä on txangurro, jossa kypsennetyn ravunlihan joukkoon sekoitetaan kasviksia, kevyitä yrttejä ja alkoviiniä. Valmis seos lusikoidaan takaisin ravunkuoreen, ja kokonaisuus gratinoidaan uunissa.

San Sebastiánin tunnelmallisen merenrantakaupungin jälkeen matkani jatkui rantaa pitkin Bilbaon, jossa Guggenheimin varjossa Baskimaan yhteisöllinen

elämäntapa tuntuu iholla asti. Bilbao on kansainvälinen suurkaupunki taskukoossa. Sunnuntaitorien spontaanit jota-tanssit, baskiyhtye La Oreja de Van Goghin paluukonsertti Barakaldossa ja Athletic Clubin kotiottelu San Mamésilla ovat vain paloja Bilbaon omaleimaisesta kaupunkikulttuurista.

5. Txangurroa San Sebastiánissa. Ruokalaji oli yksinkertaistettu tarjoilemalla se korkeajalkaisesta pienestä kulhosta.
6. Huvivenesatama San Sebastiánissa.

1. Crusell-viikon toiminnanjohtaja Janne Palkisto ja taiteellinen johtaja Olli Leppäniemi heittäytyivät ranskalaiseen tunnelmaan festivaalin ohjelmiston julkistamistilaisuudessa.

A photograph of two men standing in a room decorated for a French festival. They are both smiling and holding a large French flag. The man on the left has grey hair and glasses, wearing a white shirt and a dark jacket. The man on the right has a beard and is wearing a white t-shirt with a logo and a dark jacket. The room has a clock on the wall, a window with posters, and strings of red, white, and blue bunting. The background posters include the word 'Amor' and the dates '27.7.-28.7.'.

Ranskaa ja rakkautta Uudenkaupungin kesässä

45. kansainvälinen Crusell-viikko sai tällä kertaa teemakseen maan: Ranskan.

Teksti:
SANNA JÄÄSKELÄINEN

2. Viikon kansainvälisiin vieraisiin kuuluu muun muassa ranskalainen klarinettiyyhtye Les Bons Becs.

hän on tavannut myös kollegansa Nicolas Baldeyroun, joka saapuu nyt Uuteenkaupunkiin opettamaan ja konserttoimaan. Myös oboisti Fabien Thouand on ranskalainen. Muut tämän kesän mestarikurssin opettajat ovat portugalilainen huilisti Adriana Ferreira ja espanjalainen fagotisti Maria José Rielo Blanco. Leppäniemi iloitsee siitä, että tänä vuonna myös nuorille on omat puupuhallinkurssit yhteistyössä Puupuhallinakatemian kanssa.

– Ranskassa on valtavan vahva puupuhallinkulttuuri, joten siellä on huusi määrä upeita taiteilijoita, hän sanoo.

Crusell-viikolle on saatu ranskalainen klarinettikvartetti Les Bons Becs. Heidän esityksessään on mukana myös rumpali ja tanssia. Leppäniemi kertoo, että yhtye saapuu nyt ensimmäistä kertaa Suomeen.

– He esittävät show'taan Pariisin isoissa teattereissa ja festivaaleilla ympäri maailmaa. Tätä ei kannata missata!

SOIRÉE de la chanson, Prière du matin, Lettres d'amour... Uudenkaupungin perinteinen Crusell-viikko on tänä vuonna perinpohjaisesti ranskalainen.

– Meillä ei ole aiemmin ollut teemaata näin vahvasti, vaikka toki erilaisia teemoja on ollut, kertoo festivaalin taiteellinen johtaja Olli Leppäniemi.

Kaikki alkoi rakkaudesta ja sen vivah-teista.

– Amour, rakkaus, sitä maailma nyt tarvitsee, rakkauden sanomaa, joka kuuluu läpi festivaalin vahvasti ranskalaisittain.

Olli Leppäniemelle tämän vuoden festivaali on kuudes taiteellisenä johtajana.

Samalla tämä kesä on hänelle viimeinen tässä pestissä.

– Jätän työn seuraajalleni hyvillä mielin, sillä viime vuosina olemme saaneet uutta yleisöä ja muutenkin tapahtuma on ollut koronavuosien jälkeen nousussa. Myös tämä sopii festivaalin tämän vuoden teemaan: Jätän jäähyväiset rakkaalle festivaalille, mutta rakkaus puupuhallinmusiikkiin ei sammu.

Leppäniemen seuraaja julkistetaan festivaalin päättävällä musiikkiristeilyllä. Hän itse jatkaa töitä muun muassa Sydneyn ja Tapiolan sinfoniaorkeste-reissa klarinetistina.

Soittimensa myötä Leppäniemi on tutustunut Ranskaankin käydessään klarinettitehtaalla Pariisin lähellä. Siellä

Samana päivänä yhtyeen kanssa eli keskiviikkona 29.7. on festivaalin ohjelmassa muun muassa Lettres d'amour-konsertti, jossa luetaan musiikin lomassa Crusellin rakkauskirjeitä sekä illan päätteeksi vanhassa kirkossa La fin du temps – Oliver Messiaen, aikojen lopun myöhäiskonsertti.

– Kun näihin yhdistää vaikkapa aamuhartauden ja ranskalaisen aamiaisen, jota tarjoillaan Pakkahuoneella, alkaa muodostua jo hyvin ranskalainen päivä musiikin parissa, maalailee Leppäniemi.

Chansoneita on tietenkin myös luvassa. Niitä esittää Angelika Klas pianisti Kiril Kozlovskin kanssa. Toinen laululintu festivaalilla on sopraano Helena Juntunen, joka esittää Crusellin yksinlauluja Vaasan kaupunginorkesterin säestyksellä. Konsertissa kuullaan myös ranskalaisia orkesterihelmiä ja Mozartin Pariisilainen sinfonia. Juntunen esiintyy myös kotikonserteissa. Crusell-viikon aikana järjestetään neljä tunnin mittaista konserttia yksityiskodissa, joka sijaitsee Bernhard Crusellin syntymätalon paikalla.

Ranskalaiset säveltävät naiset ovat teemana perjantaina 31.7. järjestettävässä Femme fatale -konsertissa Wallilan kartanossa. Yle radioi konsertin, jossa kuullaan myös Kaija Saariahon musiikkia.

Burgundinpunainen on festivaalin teemaväri, joka näkyy muun muassa julisteissa ja nettisivuilla. Leppäniemi vinkkaa, että Burgundin viiniäkin pääsee maistelemaan muutaman konsertin yhteydessä.

Uudenkaupungin Crusell-seura sai uuden toiminnan- ja festivaalijohtajan, kun pitkän uran Ylellä tehnyt FT Janne Palkisto aloitti työt viime syyskuussa. Hän on myös kirjoittanut viime lokakuussa ilmestyneen elämäkerran Bernhard Crusell – suomalainen säveltäjä, joka sivisti Ruotsia. Kirja kertoo Crusellin vaiherikkaasta elämästä Uudestakaupungista Ruotsin hoviorkesterin sooloklarinetistiksi.

Taiteellinen johtaja Leppäniemi iloitsi siitä, että pääsee tekemään tämän vuoden festivaalin yhdessä Palkiston kanssa.

– Hän on tuonut mukanaan asiantuntemusta ja hyviä ideoita. Toivon paljon väkeä konsertteihimme, sillä tarjolla on paljon mielenkiintoista musiikkia, Leppäniemi sanoo.

Crusell-viikko järjestetään Uudessakaupungissa 27.7.–2.8.2026. Koko ohjelma on osoitteessa <https://crusell.fi/>

3. Uuteenkaupunkiin saapuva Nicolas Baldeyrou toimii Ranskan radion filharmonisen orkesterin sooloklarinetistina Pariisissa.

SRYL:N MATKASTIPENDIT JAETTIIN RANSKAN SUURLÄHETYSTÖSSÄ 21.5.2026

SRYL:n vuosittain jaettavat nuorten matkastipendit jaettiin jo perinteisesti Ranskan suurlähetystössä 21.5. Tilaisuutta emännöi suurlähettiläs Raja Rabia.

STIPENDINSAAJAT 2026:

Koululaiset

Iiris Burtsov, 17 v., Pohja (Ressun lukio, Helsinki): Académie Internationale de Danse de Biarritzin tanssikurssille 2.-7.8.2026. 350 €

Edward Friis, 18 v., Raasepori (Karis-Billnäs Gymnasium): 4 viikon kieli kurssille Annecyyn heinäkuussa 2026. 350 €

Esteri Ihatsu, 16 v., Turku (Turun Klassillinen lukio ja Puolalanmäen lukio): Inlingua-kielikoulun 1 viikon kielikurssille La Rochelleen kesäkuussa 2026. 350 €

Aili Miettinen, 16 v., Helsinki (Töölön yhteiskoulu): 10 päivän omatoimiselle kielimatkalle Libourneen kesäkuussa 2026. 200 €

Moa Gammelgård, 17 v., Vöyri/Vaasa (Vasa övningsskolas gymnasium): EF:n 4 viikon intensiivikielikurssille Nizzaan 8.6.-3.7.2026. 350 €

Ilari Linderborg, 19 v., Turku (yo 2025, varusmies 2026): EF:n 5 viikon intensiivikielikurssille Nizzaan 20.4.-22.5.2026. 350 €

Justus Timonen, 17 v., Espoo (Mäkelänrinteen urheilulukio, HKI): 3 viikon kieli- ja harjoittelumatkalle La Rochelleen, jossa harjoittelee paikallisessa squashseurassa Association Squash Rochelais (ASR). 350 €

Koululaisryhmät

Hämeenlinnan Lyseon koulun 9. luokan A2-ranskan ryhmä (7): opintomatka Nizzaan ja lähiseudulle 13.-16.4.2026. 500 €

Sibbo gymnasiumin (Sipoo) 2.-3. vuosikurssin ranskan ryhmä (12): kielimatka Etelä-Ranskaan 1.-6.5.2026. 500 €

Vasa övningsskolas gymnasiumin (Vaasa) 2. vuosikurssin B3-ranskan ryhmä (17): kieli- ja kulttuurimatka Pariisiin 20.-25.4.2026. 500 €

Eurajoen lukion 2. vuoden ranskan opiskelijat (10): 5 päivän opintomatka Pariisiin syksyllä 2026. 500 €

Espoonlahden lukion (Espoo) ranskan ryhmä (20): 1 viikon opintomatka Avignonin seudulle ja ystävyyskouluvierailu Lycée Alphonse Benoit de l'Isle-sur-la-Sorguessa keväällä 2027 (op. Elina Ruuska). 500 €

1. Stipendinsaaajat taustajoukkoinen suurlähettilään ympärillä. Kuva: Jaana Sormunen
2. Suurlähettiläs Raja Rabia puhui stipendin saaneille ranskan kielen merkityksestä ja sen avaamista ovista Euroopassa. Hänen vieressään stipenditoimikunta: Jaana Sormunen, Inka Witick ja Therese Almén. Kuva: Tellervo Perälä-Brunnsberg

Kaarinan Ranska-seura ry 30 vuotta

SEPPO SIHVONEN

Kaarinan Ranska-seuran puheenjohtaja

KAARINAN Ranska-seura ry juhli 30-vuotis merkkipäiväänsä tammi-kuussa 2026.

Yhdistyksemme on perustettu 12.1.1996. Juhlan kunniavieraina olivat muun muassa yhdistyksen perustanut, ensimmäinen puheenjohtaja Maire Marjamäki, Kaarinan kaupunginjohtaja Harri Virta ja SRYL:n pääsihteeri Tellervo Perälä-Brunnsberg.

Yhdistys perustettiin kokoamaan yhteen ranskan kielestä ja ranskalaisesta kulttuurista kiinnostuneita henkilöitä Kaarinnan ja Piikkiön alueella.

Kolmen vuosikymmenen aikana toiminta on vakiintunut ja säilynyt aktiivisena.

Jäsenmäärä on noin 50:n tuntumassa, ensimmäisinä vuosina jopa 80.

Yhdistyksen alkuvuodet olivat erityisen vilkkaita. Tilaisuuksia järjestettiin kuukausittain, ja mukana oli arvostettuja puhujavieraita niin Ranskan suurlähetystöstä kuin suomalaisen kulttuuri- ja tiedemaailman huipulta.

Matkailu Ranskaan käynnistyi heti perustamisvuonna ja on säilynyt tärkeänä osana toimintaa. Vuosien varrella jäsenten tutustumiskohteina ovat olleet muun muassa Pariisi, Lyon, Bordeaux, Montpellier ja Nizza. Matkat ovat syventäneet ranskalaisen kulttuurin tuntemusta.

1. Kaarinan Ranska-seura ry:n satiinilippu Voivalan juhkakartanossa.

Ranskan kieli ja ranskalainen kirjallisuus ovat olleet toiminnassa tärkeitä alusta lähtien. Ranskalaisen kirjallisuuden tilaisuudet sekä aktiivinen lukupiiri ovat rikastuttaneet toimintaamme.

Yhdistys jakaa huolen ranskan kielen opiskelijoiden määrän vähenemisestä, vaikka kielitaidolle olisi kasvavaa tarvetta.

Kaarinan Ranska-seura ry on ollut alusta alkaen osa laajempaa yhteistyö-

verkostoa Suomen Ranska-yhdistysten liiton jäsenyhdistyksenä.

Paikallinen historia tuo oman ainutlaatuisen ulottuvuutensa. Kaarinalla on yhteyksiä Pariisiin jo 1400-luvulta lähtien. Suomen piispana vuosina 1450–1460 toiminut Olavi Maununpoika opiskeli Pariisin yliopistossa kahteen otteeseen, yhteensä 8 vuoden ajan. Piispa Olavi Maununpojan vaakuna on osa Kaarinan Ranska-seuran logoa.

2. Kaarinan Valkeavuoren koulun ranskan opiskelijoiden musiikkiryhmä esiintyi.
3. Pöydän päässä oikealla Kaarinan kaupunginjohtaja Harri Virta ja vasemmalla yhdistyksen perustaja ja ensimmäinen puheenjohtaja Maire Marjamäki.

2

3

Jäiset liekit

**Nizzan-suomalaisen Armas
Launiksen ranskankielinen ooppera
saa kantaesityksen Tapiolassa**

Teksti:
HELENA TYRVÄINEN

ARMAS Launiks (1884–1959) viimeinen ooppera, ”oopperaballetti” Les flammes gelées / Jäiset liekit (1957) saa postuumin kantaesityksen torstaina 2.7. Tapiolan kirkossa osana Urkuyö & Aaria -festivaalia. Taiteellisesta toteutuksesta on vastuussa suomalainen parhaimmisto: Nils Schweckendiek johtaa Helsingin kamarikuoroa, ohjauksesta ja videosuunnittelusta vastaa tanssija-koreografi Valtteri Raekallio yhdessä tanssija-filmintekijä Thomas Freundlichin kanssa. Elämässä kolme viimeistä vuosikymmentä Nizzassa asuneen säveltäjän nimikkoyhdistys, ranskalais-suomalainen Association Armas Launis / Armas Launis-seura, on ponnistellut jo kauan hankkeen toteutumiseksi.

Launis sai Jäisten liekkien syntyvirikkeen häntä järkyttäneestä tutustumisesta ”Septentrio-lapselle” 200-luvulla j.a.a. pystytettyyn roomalaiseen muistokiveen Nizzan läheisyydessä sijaitsevan Antibesin (ent. Antipolis) arkeologisessa museossa. Kiveen on kaiverrettu latinaksi: ”Kaksitoistavuotiaan pojan, Septentrion hengille, joka [poika] esiintyi kahtena päivänä Antipoloksen teatterissa ja herätti mieltymystä.” Launis oli opiskellut Helsingin yliopistossa muun muassa Kreikan ja Rooman kirjallisuutta ja ymmärsi, että ihailtu, 12-vuotiaana kuollut näyttämötaiteilija oli roomalaisten orja.

Kun Armas Launis asettui vuonna 1930 perheineen pysyvästi Nizzaan, Suomi menetti merkittävimmän oopperasäveltäjänsä ja Launis itse tärkeimmän oopperanäyttämönsä. Hänen esikoisopperansa Seitsemän veljestä kantaesitys Suomalaisessa Oopperassa 1913 oli ollut tapaus, olkoonkin, että säveltäjän kokeilema moderni puheintonaatio lauluosuuksissa saattoi ikonisen suomalaisen aiheen yhteydessä oudokuttaa aikalaisia. Kullervo oli vuonna 1917 sitäkin ilmeisemmin menestys. Oli seurausta Kullervosta, että Launikselle myönnettiin 1920 valtion taiteilijaeläke, nykytermein taiteilija-apuraha. Hän pääsi sen turvin tyydyttämään

maailmankansalaisen kutsumustaan ja palavaa uteliaisuuttaan eurooppalaista oopperataidetta kohtaan.

Uteliaisuus ja rohkeus leimasivat muutenkin Hämeenlinnassa puusepän poikana syntyneen Launiks elämää. Onnellista kyllä, niihin yhdistyi hänellä paitsi hämmästyttävä omaksumiskyky myös kyky viedä suunnitelmat käytäntöön. Launikselta tuli 1900-luvun ensimmäisten vuosikymmenten Suomessa kansallisen kulttuurielämän rakentaja ja monen hankkeen pioneeri. Hän oli ensimmäinen Helsingin yliopiston (silloin keisarillisen Aleksanterin yliopiston) musiikkitieteen oppiaineessa väitellyt tohtori ja saavutti tällä

“Säveltäjän nimikkoyhdistys on ponnistellut jo kauan hankkeen toteutumiseksi.”

2

1. Armas Launis jossain Välimerellä. Kuva: Kansalliskirjasto.
2. Armas Launiks muistokyltti osoitteessa 20 bis avenue Gay. Kuva: Helena Tyrväinen.

alalla myös kansainvälistä huomiota. Hän perusti kansankonservatorioiden verkoston, jonka johtajana toimi. Hän oli kirjallisesti lahjakas; hän itse piti yhtä suuressa arvossa kirjoittamiaan oopperalibrettoja kuin niiden sävellyksellisiä toteutuksia. Hän saattoi monet libretot kirjallisina teksteinä julkisuuteen jo ennen oopperoiden esityksiä. Myös Jäisten liekkien libretto ilmestyi nizzalaisessa iltapäivälehdessä L'Espoir kolmiosaisena. Launis jätti jälkeensä laajan ja monipuolisen kirjallisen tuotannon.

Koska Launin hankkeet toteutuivat alkuun kuin leikiten, näyttää vain luonnolliselta, että tämä puhdaspiirteinen kosmopoliitti halusi koetella voimiaan myös laajemmassa eurooppalaisessa kontekstissa. Siihen tarjoutui taiteilijaeläkkeen myötä materiaaliset edellytykset. Ennen pitkää seurauksena oli kuitenkin putoaminen kansallisen kulttuurin turvaverkoston ulkopuolelle. Ranskassa Launis toimi kansainvälisesti erityisen kilpaillulla kulttuurinäyttämöllä, joka huolehti ennen muuta oman kansallisen kulttuurinsa menestyksestä.

3

Kun Kullervo esitettiin talvisodan aikana helmikuussa 1940 Nizzan Palais de la Méditerranéessa, Launis koki yhden Ranskan-aikansa kohokohdista. Suuri ammatillinen menestys oli myös Jehudith-oopperan (1940) valikoitujen numeroiden konserttiesitys huomattavan kapellimestarin Eugène Bigot'n johdolla Pariisiin Érard-salissa Ranskan radion sinfoniaorkesterin konsertissa 24.1.1954. Launis käy omaelämäkerrallisessa luonnoksessaan läpi useita menestyksiään Ranskassa, mutta tosiasiaksi jää, että hänen monet sisukkaat yrityksensä saattaa teoksiaan eurooppalaisten oopperatalojen tuotantoihin epäonnistuivat. Osasyynä olivat maailmanpolitiikan vaihtelevat suhdanteet. Tämä selviää Launin laajasta henkilökohtaisesta arkistosta, joka hänen kuolemansa jälkeen ja hänen tahdostaan luovutettiin Suomen Kansal-

liskirjastolle. Myös Les flammes gelées /Jäiset liekit jäi hänen elinaikanaan esittämättä.

Kotimaassa ilmestyi vuonna 1915 Launin erinomainen, tiivis kirja Ooppera ja puhenäytelmä. Muutamia vertailevia piirteitä. Tekijä laati sen tutustuttuaan matkoillaan monipuolisesti Euroopan oopperatalojen ohjelmistoihin. Kirjoitusotteessa yhdistyvät tiedemiehen täsmällisyys ja taiteilijan näkemyskellisyys. Launis kirjoittaa: "On myöskin otettava huomioon, että

3. Septentrio-lapsen muistokivi Antibesin arkeologisessa museossa. Kuva: Helena Tyrväinen.
4. Launin Kullervo-oopperan ranskalainen juliste, helmikuu 1940. Kuva: Kansalliskirjasto.

4

kullakin ajalla ja kansalla on oma [oopperaa koskeva] makunsa, ajatuspiirinsä ja omat vaatimuksensa. Mikä menestyy Ranskassa, ei menesty Italiassa, mikä Venäjällä saa ihmiset haltioihinsa, on saksalaisista raakalaistyötä tai hempeäntunteellista.” ”Kokemus osoittaa ainakin Saksassa, Ranskassa ja osittain Venäjällä, että kun vain kotimainen tuottelijaisuus oopperasävellyksen samoin kuin puhenäytelmänkin alalla on tarpeeksi runsas ja monipuolinen, ei teoksia oman maan rajojen ulkopuolelta enää paljon esitetäkään.”

Ei olekaan yllätys, että Launis unohitti Ranskaan asetuttuaan Seitsemän veljeksien ja Kullervon kaltaiset aihepiirit ja alkoi työstiä ranskalaiselle ajatusmaailmalle läheisempiä aiheita. Hän löysi Välimeren alueen roomalais-historiasta aiheet kolmeen oopperaansa: Jehudithiin (1940), keskeneräiseksi jääneeseen Theodoraan ja Jäisiin liekkeihin. Hän ei suinkaan ryhtynyt tähän roomalaiseen aluevaltauksensa valmistautumattomana, kuten edellä on käynyt ilmi.

Antibesin muistokiveen kaiverretusta nimestä Septentrionis, Septentrion

5

(”pohjoinen”) Launis päätteli, että menehtynyt lapsiorja oli kotoisin Pohjo-lasta – ehkä Suomen alueelta – ja joutui viikinkien retkellä Bretagnessa roomalaisten vangiksi. Kirjailijan vapaudella, vaikka historian tuntemukseensa nojaten, Launis kehitti tarinan synnyinsijoilleen kaivanneesta lahjakkaasta lapsesta, joka tanssi roomalaisille ylimyksille, sairastui koti-ikävästä ja

5. Vierailulla Tammissaarella: professori Martine Schuwer, säveltäjän tyttärentytär ja Armas Launis -seuran puheenjohtaja, ja puoliso François Parigot. Kuva: Helena Tyrväinen.
6. Septentrio Sébastien Cagnolnin kuvittelemana. Kuva: Sébastien Cagnoli/ChatGPT

6

kuoli. On mahdotonta olla ajattelematta, että 73-vuotias Armas Launis käsitteli luomistyönsä kautta omaa kaipuutaan synnyinmaahan.

Maineikas nizzalainen Sébastien Cagnoli, Suomen valtion kielenkääntäjäpalkinnolla palkittu suomalaisen kirjallisuuden ranskantaja ja Armas Launis -seuran jäsen, tulkitsee tänään Septentrio-nimen alkuperää toisin kuin Launis. Tutkielmassaan Cagnoli tuo esiin, että lapsitanssija Septentrio nimettiin todennäköisesti aiemman samannimisen, roomalaisten kuuluisan tanssijaorjan mukaan, minkä olisi näin ollut tarkoitus toimia nuoren lahjakkuuden rohkaisuna ja hänelle annettuna tunnustuksena (<https://www.armaslau-nis.org/le-jeune-danseur-septentrione-toile-filante-dantipolis/>).

Haurastuvan ihmishengen haavenäyt ja mielikuvitusmatka Euroopan laidalta toiselle yhdistyvät jäisissä liekeissä jännittävällä tavalla antiikin aiheeseen. Mutta tarinalla saattoi olla toinenkin, kaikkea muuta kuin nostalginen lähtökohta. Libreton kansilehdellä lukee: ”Yksinäytöksinen ooppera 12:ssa näyssä Televisiota varten.” 73-vuotias säveltäjä ei ollut menettänyt nuoruutensa ennakkoluulotonta pioneerihenkeä, olkoonkin että televisiototeutusta hänelle ehdotti Nizzan radion johtaja. Tässä visuaalisessa suunnitelmassa jäiset liekit olivat revontulia.

Tapiolan kirkon kantaesitys on 2.7. mukautettu ympäröiviin olosuhteisiin, eikä tanssittua osuutta siellä nähdä. Launin nykyaikainen henki toteutuu

Freundlichin ja Raekallion videoilmäissa, joka projisoidaan kirkon seinille. Ranskankielinen laulettu osuus toteutuu pianon säestyksellä.

Ranskasta esitystä saapuvat seuraamaan Armas Launin tyttärentytär, nimikkoseuran puheenjohtaja Martine Schuwer perheinen sekä Sébastien Cagnoli, joka osallistuu esitystä edeltävään keskustelutilaisuuteen yhdessä säveltäjä Lotta Wennäkosken, tietokirjailija Pekka Hakon ja allekirjoittaneen kanssa.

7. Nizzalainen Sébastien Cagnoli on maineikas suomalaisen kirjallisuuden ranskantaja. Kuva: Heli Sorjonen

Katsaus “Ranskan puolustuspoliittikkaa ja Euroopan turvallisuus” -seminaariin

TUOMO MELASUO

Professori, emeritus, TAPRIn Välimeri-projekti

23.2.2026 Helsingissä pidetyn seminaarin järjesti Suomalais-ranskalainen teknillistieteellinen seura yhteistyössä Ranskan instituutin sekä Turun ja Tampereen yliopistojen kanssa.

Euroopan ja koko maailman turvallisuuspoliittiset kehitysnäkymät ovat viime vuosien aikana kokeneet suuria muutoksia. Ranskalle muutokset näkyvät esimerkiksi viime vuonna julkistetussa uudessa puolustuspoliittisessa laissa, joka edellyttää maan puolustusmäärärahojen kaksinkertaistamista vuoteen 2027 mennessä sekä kasvun jatkamista pitkälle 2030-luvulle. Koko Euroopan kannalta Ranskan jo vuosia ajama strateginen autonomia on nyt entistä tärkeämpi. Käytännössä sillä ymmärretään Naton Eurooppalaisen pilarin vahvistamista. Pohjan kannanotoille muodostaa heinäkuussa 2025 julkistettu Revue nationale stratégique 2025.

Seminaarin pääpuhuja professori Nicolas Badalassi Aix-en-Provencen Sciences-Po-opinahjosta loi hienon kaaren Helsingin Etykistä eri kriisien kautta tähän päivään. Hän korosti miten ”Helsingin henki” on leimannut Ranskan turvallisuusajattelun kehitystä viimeisen puolivuosisadan. Hän myös onnistui avaamaan Ranskan puolustuspoliittikan tärkeimmät haasteet lähitulevaisuudessa niin, että ne tulevat koko Euroopan kannalta ymmärrettäviksi.

1. Seminaarin pääpuhuja oli professori Nicolas Badalassi Aix-en-Provencen Sciences-Po-opinahjosta.

Venäjän 2022 Ukrainaan hyökkäyksen jälkeen presidentti Emmanuel Macron on kiteyttänyt Ranskan ja Euroopan turvallisuuspolitiikan vahvistamisen keskiöön Helsingin hengen lujittamisen lähinnä kolmella tavalla: Euroopan sotilaallisten voimavarojen vahvistaminen, Naton tukeminen ja Euroopan strategisen autonomian kehittäminen.

Toinen puhuja suurlähettiläs, emeritus Matti Anttonen tarkasteli maittemme välisten suhteiden pitkää linjaa aina keskiajalta nykypäivään. Hän analysoi näitä epäsymmetrisesti asemoituneita suhteita toisen ollessa yksi maanosamme suurvalloista ja toisen pieni, melkein ”ei-valtiollinen toimija”. Suomen itsenäistyttyä 1917 osapuolet tulivat tasavertaisemmiksi ja Ranska tuki alusta lähtien Suomen toimia itsenäisyytensä vakiinnuttamiseksi. Suurlähettiläs Anttonen pelkistää ansiokkaasti, miten Ranskan poliittiset tavoitteet toisen maailmansodan jälkeisessä Euroopassa olivat keskeisiä myös Suomen olemassaolon ja vakaan kehityksen kannalta. Tällä hän tarkoittaa kehitystä, joka 1940- ja 1950-lukujen taitteesta lähtien mahdollisti nykyisen Euroopan Unionin synnyn ja kehityksen.

Tänä päivänä Ukrainan sodan pitkitäessä Anttonen tiivistää Ranskan ja Suomen yhteiset tavoitteet Euroopan strategisen autonomian vahvistamisessa sekä toteaa maittemme kahdenvälisen suhteiden olevan tiiviimpiä ja monipuolisempia kuin koskaan aikaisemmin historiassa.

Ranskan puolustusasiamies, eversti Rémy Songeur keskittyi omassa esityksessään maansa uuteen Kansalliseen 2025 strategiaan, joka ei keskity pelkäämään sotilaalliseen puolustukseen, vaan koskee koko yhteiskunnan sietokykyä erilaisissa kriisitilanteissa. Pohtiessaan tämän päivän turvallisuushaasteita strategian pohjalta eversti Songeur nosti esiin Yhdysvaltojen ulkopoliittisten prioriteettien muutoksen, Venäjän pyrkimyksen nakertaa Euroopan turval-

isuusarkkitehtuuria sekä YK:n toimintakyvyn hapertumisen. Hän punnitsi tarkemmin näiden merkitystä Ranskalle, Euroopalle ja laajemmin kansainväliselle yhteisölle. Euroopan strateginen autonomia merkitsee myös strategista varustautumista, jossa Ranskalla on merkittävä rooli EU:n ainoana ydinasemaana. Strategiassa luetellaan 11 aluetta ja seikkaa, joilla Euroopan strateginen autonomia voitaisiin saavuttaa.

Eversti Songeurin esityksen toinen osa keskittyi Kansallisen 2025 strategian avauksiin Ranskan tavoitteista arktisella alueella, joista tärkein on Ranskan kokemaa velvoitetta osallistua aktiivisesti alueen vakauden turvaamiseen yhdessä liittolaistensa kanssa. Ranskan kiinnostuksen motiivina on ilmastonmuutos, joka arktisella alueella on kaksi kertaa muuta maailmaa nopeampaa, sekä jäätiköiden sulamisen seurauksena kaivostoiminnalle ja merenkululle avautuvat mahdollisuudet ja alueet. Nämä ovat tärkeitä niin fossiilisten polttoaineiden ja muiden mineraalien kuin Koillisväylän vuoksi. Ranska haluaa turvata merenkulun vapauden alueella ja maa katsookin kaikkien alueen eurooppalaisten maiden kuuluvan sen suojeluksen piiriin. Eversti Songeur tiivistä ansiokkaasti Ranskan strategisen lähestymistavan arktisella alueella kolmeen pilariin: asemoitumiseen, yhteistyöhön ja toimintakykyyn. Nämä toteutuvat läsnäololla ja sitoutumisella alueen turvallisuuteen, aktiivisella yhteistyöllä niin Naton kuin erityisesti alueen maiden kanssa sekä oman suorituskäytön avoimella kasvattamisella.

Erityisasiantuntija Antti Ronkainen Kalevi Sorsa-säätiöstä puhui Euroopan keskuspankin ja kansallisten keskuspankkien yhteistyöstä ja sen merkityksestä maanosamme taloudelliselle vakaudelle ja autonomialle. Hän onnistui avaamaan näkökulmia, jotka eivät maallikolle yleensä tule helposti mieleen. Esityksen eväillä onnistumme paremmin ymmärtämään, millaisten paineiden alla keskuspankit työskentelevät turvatakseen EU:n finanssiauono-

mian ja miten tärkeää se on maanosamme taloudelliselle kehitykselle.

Lopuksi Tampereen yliopiston tutkimusjohtaja Hanna Ojanen totesi Euroopan puolustuskeskustelun olevan uudessa tilanteessa, katsottiin sitä sitten EU:n, Naton tai vaikkapa Ranskan näkökulmasta. Maailmanpolitiikka muuttuu nopeasti. Venäjän hyökkäys Ukrainaun vauhditti prosessia, jonka myötä Suomi ja Ruotsi liittyivät Natoon. Lisäksi nämä kaksi maata solmivat Pohjois-Amerikan Yhdysvaltojen kanssa kahdenväliset sopimukset puolustusyhteistyöstä. EU:n tasolla tämä liittyi yleisempään pyrkimykseen vahvistaa Nato-yhteistyötä ja nostaa Euroopan maiden puolustusbudjetit vastaamaan USA:n toiveita.

EU ja Eurooppa kokonaisuudessaan tuntuvat olevan puun ja kuoren välissä, kahden ulkoisen voimatekijän ristitulella. Yhtäältä Venäjä ja sen laajenemishalut muodostavat selkeän sotilaallisen uhan, johon maanosamme yrittää vastata puolustuskykyään kohentamalla niin sotilaallisesti kuin muilla strategisella autonomiallemme tärkeillä alueilla. Toisaalta tämän päivän USA:n arvaamattomuus ja selvä EU- vihamielisyys pyrkivät heikentämään Eurooppaa tukemalla sen äärioikeiston pyrkimyksiä sisältäpäin murentaa sen yhtenäisyyttä ja toimintakykyä.

Ojanen näkee tässä vaikeassa vaiheessa myös jotain myönteistä: nyt on oiva tilaisuus miettiä perusteellisesti minkälaisista Eurooppaa, EU:ta ja eurooppalaista Natoa eli puolustusyhteistyötä haluamme. Hän ehdotti, että pohtisimme näitä kysymyksiä keskittymällä mahdollisiin organisaatiouudistuksiin ja halukkaiden koalitioihin, päätöksentekomallien yksinkertaistamiseen ja johtorakenteiden selventämiseen. Hän pyrki myös arvioimaan, mikä olisi Ranskan rooli näin avautuvassa uudessa eurooppalaisessa turvallisuusarkkitehtuurissa.

Viime vuosikymmeninä on paljon aprikoitu Ranskan suhtautumista Natoon sen jälkeen, kun Charles de Gaulle irrot-

ti 1966 maan puolustusliiton komento-rakenteesta. Melkein puolivuosisataa myöhemmin Ranska on asteittain lähentynyt Natoa ja lopulta palannut sen täysjäseneksi, mutta säilyttänyt itsenäisen päätösvallan puolustuskysymyksissä. Lähentymisen Ojanen tulkitsee osoittavan, että Ranska ei suunnittele Euroopan puolustusta Natosta irrallisena. Kuitenkin eurooppalaisen Naton toivotaan kykenevän puolustautumaan ilman USA:n osallistumista, mutta myös sen kanssa silloin, kun se on mahdollista.

Hanna Ojanen pohti myös erilaisten liittoutumien mahdollisuuksia EU:n ja Naton sisällä, oli kyse sitten Ukrainan tukemisesta maan puolustustaistelussa sekä myöhemmin niin jälleenrakennusvaiheessa kuin maan koskemattomuuden turvaamisessa. Hän otti esiin kaksi yhteistyömuotoa. Ensimmäisenä samanmielisten liittouman, jota johtaa vuorotellen Ranska ja Iso-Britannia ja johon kuuluu 34 maata, mukana myös Japani ja Uusi-Seelanti. Toinen yhteistyöelin on E5, European Group of Five, joka marraskuusta 2024 lähtien kokoaa piiriinsä Iso-Britannian, Italian, Puolan, Ranskan ja Saksan. Sen tarkoituksena on muodostaa Euroopan puolustuskyvyn kohentamiseen keskittyvä ns. kova ydin.

Pohtiessaan Ranskan kokonaisvaltaista roolia Euroopan puolustamisessa Ojanen kiinnitti huomiota useaan seikkaan: Ranska on ainoa EU-maa, jolla on ydinase, Ranska on ainoa EU-maa YK:n turvallisuusneuvostossa, Ranska on jo pitkään puhunut voimakkaasti ja paljon ennen muita Euroopan strategisesta autonomiasta, Ranska on nykyisin muita Manner-Euroopan maita enemmän todellinen maailmanvalta. Mikä on Ranskan suhde niin Samanmielisten liittoumaan ja E5-koalitiioon kuin Natoon ja EU:hun? Ojasen mukaan tätä suhtautumista kuvaa Ranskan ulkopoliittikan muutos, jossa perinteisen etelän, kuten Sahelin, rinnalle on noussut Eurooppa, esimerkiksi Ukraina. Tämä näkyy muun muassa presidentti Emmanuel

Macronin puheissa, jossa hän korostaa Eurooppaa poliittisena subjektina yli kansallisvaltioiden.

Ojasen esitys päättyi tulevaisuuden visioihin, joissa hän korosti nyt olevan hetki, jolloin niin koko Euroopan kuin Ranskan pitäisi ottaa oppia viime vuosikymmenten vaikeuksista ja uskaltaa uudistaa maailmankuvaamme. Tämä on välttämätöntä, jos haluamme rohkeasti valmistella huomisen maailmaa.

“Nyt on hetki, jolloin koko Euroopan pitäisi uskaltaa uudistaa maailmankuvaansa.”

2. Ranskan puolustuspolitiikkaa ja Euroopan turvallisuus -seminaari pidettiin Rikhardinkadun kirjastossa 23. helmikuuta 2026.

Päiväntasaajalta Napapiirille

Ranska Keniassa

Keväällä 2026 Ranska on ollut esillä Keniassa presidentti Emmanuel Macronin toukokuisen valtiovierailun ansios-ta. Vierailu oli merkittävä: Kenia on Itä-Afrikan suurvalta, jossa on paljon mahdollisuuksia. Kenties myös Ranskalle? Näitä isoja tapahtumia pystymme halutessamme seuraamaan, vaikka ei Ranska eikä Afrikka ole liikaa esillä suomalaisissa tiedotusvälineissä. Mutta entä ruohonjuuritaso? Tässä pari välähdyttä.

Mitahato

Kenian virallisten kielten (kiswahili ja englanti) lisäksi maassa puhutaan 66 muuta kieltä, heimoja on 42. Tiesitkö, että Keniassa on ranskankielinen kylä noin tunnin ajomatkan päässä maan pääkaupungista Nairobista? Mitahaton tarina on uskomaton!

Kylän köyhä, mutta lahjakas poika Chris Mburu sai tukea koulutielleen muun muassa Harvardiin ja kohosi vaikutusvaltaisiin YK:n tehtäviin. Hän huomasi ranskan kielen tärkeyden ja opiskeli sen aikuisena. Halutessaan auttaa synnyinseutuaan hän löysi keinoksi juuri ranskan. Niinpä sitä alettiin opiskella Mitahatossa ja ranskankielinen kirjasto perustettiin. Frankofoniaa tietenkin juhlitaan vuosittain näyttävästi.

Mitahatossa on käynyt paljon kansainvälisiä vieraita, ja Ranskan suurlähetystön lisäksi monet muutkin tahot tukevat sitä. Lahjakas nuori voi saada opiskelustipendin seuraten siten idean isän

1. Chris Mburu mainostaa Mitahaton banaanisipsejä kylän Frankofonia-juhlassa 1.3.2025.
2. Ranskan kieltä pidetään Mitahatossa näyttävästi esillä.

jalanjälkiä. Ilman ranskan kieltä Mithato olisi vain tavallinen kylä, mutta nyt erityistaito voi avata ovia. Ranskan opiskelu on ilmaista, joten kaikki halukkaat voivat osallistua.

Ranskan valtio on myöntänyt vuonna 2023 Chris Mburulle Ordre des Palmes académiques -ritarikunnan ritarin arvon (Akateemisten palmunlehvien ritarikunta) tunnustuksena hänen ainutlaatuisesta työstään. Netistä löytää paljon tietoa hänestä ja kylästä. Elämäntarina on taltioitu A Small Act -filmiin. Se kertoo myös Hilde Backista, jota Mbury pitää enkelinään.

Mathare

Ranskaan liittyy myös Matharen koulu Nairobien slummissa. Parikymmentä vuotta sitten Madame Mary opetti seit-

3. Paikallisiin olosuhteisiin sopivia diplomaattiautoja.
4. Chris tanssii banaaninviljelijöiden kanssa.

3

4

semää oppilastaan ulkosalla katukivillä istuen, nyt koulun noin 450 oppilaalle rakennetaan entistä parempaa koulutaloa. Luokat ovat suuria, eikä opetusta voi mainita kovin lapsilähtöiseksi, mutta koulu on lapsille turvallinen paikka: He ovat iloisia, eikä heitä lyödä.

Syksystä 2025 lähtien koulussa on voinut opiskella ranskaa suomalaisen vapaaehtoisen ranskanopettajan voimin. Hän on joitakin vuosia Nairobissa asunut Jyväskylän yliopistosta ranskanopettajaksi valmistunut ja sittemmin ranskalaisen AEFÉ-luokanopettajatutkinnon* suorittanut Emma Jalkanen. Ennen vapaaehtoistyötään slummikoulussa Emma työskenteli opettajana Nairobin ranskalaisessa koulussa (Lycée Français International Denis Diderot). Emman ansiosta Mataharen slummikoulussa yli 200 oppilasta on alkanut opiskella ranskaa! Nyt kouluun pyritään palkkaamaan ranskanope!

Kiinnostuneille väylä lisätietoihin: Roots Institute Centre: <https://www.rootsinstitutecentre.com/>

*L'Agence pour l'enseignement français à l'étranger (AEFE) est un établissement public français chargé du suivi et de l'animation du réseau des établissements d'enseignement français à l'étranger.

Alliance Française

Alliance Française toimii Nairobissa. Joskus yllättäen myös suomalaismausteina, kuten esittämällä hyvällä menestyksellä Aki Kaurismäen filmin Le Havre, todennäköisesti ensimmäistä kertaa Nairobissa tai koko Keniassa. Yleisössä oli niin suomalaisia, ranskalaisia kuin kenialaisiakin.

Kohti Napapiiriä

Oulu on vuonna 2026 Euroopan kulttuuripääkaupunki. Eurooppa-päivää

juhlittiin upeasti. EU:n 50 vuotta toimeen ja 27 kansallisuutta edustaneen nuorisoorkesterin ranskalainen soittaja oli sellisti Carolane Gonin-Joubert. Orkesteriin on vuosittain noin 3000 hakijaa. Moni tunnettu, Euroopan ja maailman suurimmissa orkestereissa työskentelevä kapellimestari, solistiopettaja ja instrumentalisti on nuorena ollut mukana sen toiminnassa.

MARJA JALKANEN

Rovaniemi

Kuvat: Marja Jalkasen kotialbumista, paitsi kuva 5 Emmal Jalkaselta.

5. Emma Jalkanen valmistautuu vapaaehtoistyöhönsä slummikoulussa.
6. Ranskalaisellisti Oulussa.

CP-jalkapallon Suomi-Ranska- maaottelu Joensuussa

Teksti:

RIKU RAJASUU

JOENSUUSSA jo toistakymmentä vuotta järjestetyn vammaistaidefestivaali ParaFestin yhteydessä elokuussa 2024 koettiin joensuulaisittain harvinainen kansainvälinen urheilutapahtuma. Paikallinen jalkapalloseura Jippo ja Suomen Palloliitto organisoivat kaupungin keskus kentällä CP-jalkapallon maaottelun Suomen ja Ranskan välillä.

Ville Sallisen kanssa Ranskan joukkueen iltajunalta torstaina. Pelaajilla oli takanaan raskas matka, useat olivat lentäneet suoraan Pariisista samana päivänä. Matka rautatieasemalta hotellille kävi verkkaiseen tahtiin, samalla pelaajat saivat tärkeitä ohjeita viikonloppua varten sekä kertoa ajatuksistaan ennen merkittävää ottelua.

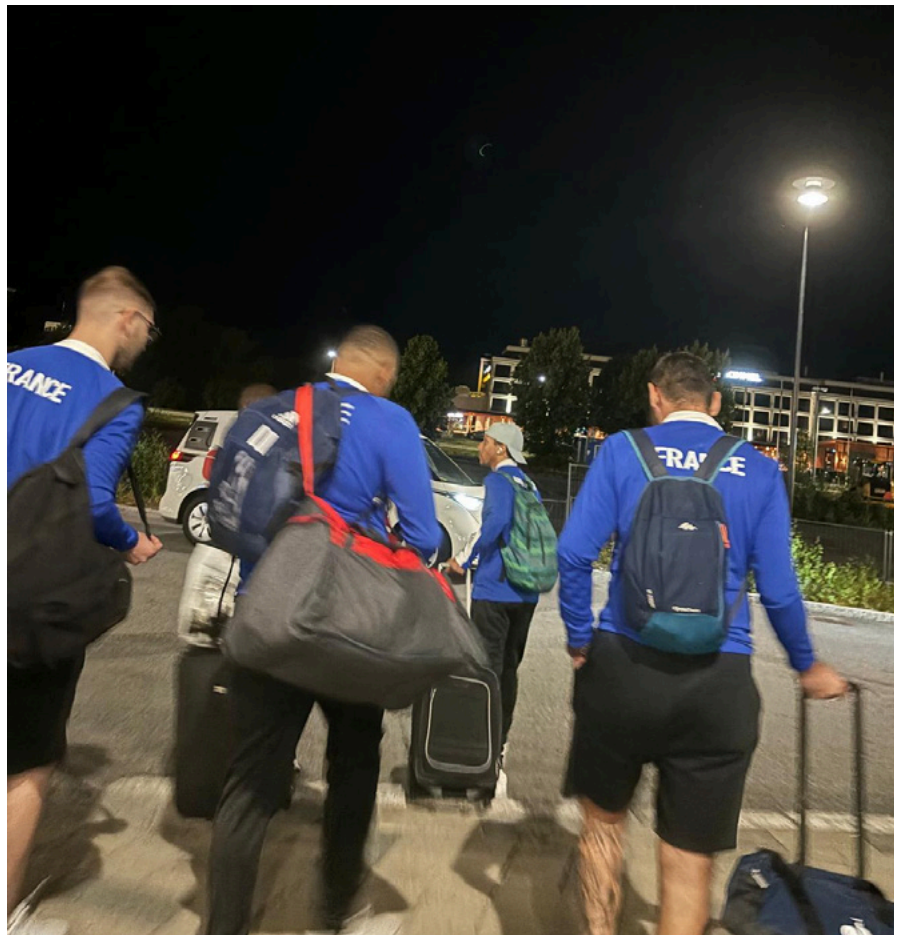
CP-jalkapallo on lajin sovellettu versio, joka on tarkoitettu pelaajille, joilla on CP-vamma tai jokin muu aivo- peräinen liikuntavamma. Suomessa miesten CP-jalkapallomaajoukkue on ollut toiminnassa aktiivisesti vuodesta 1999. Joukkue on osallistunut Euroopan-mestaruuskilpailuihin viisi kertaa ja maailmanmestaruuskilpailuihin kahdesti. Joensuun ottelun joukkuekokoonpanoa valmensi Samuel Siikonen. Ranskan joukkueen päävalmentajana toimi Sebastien Dubois.

Joensuun suomalais-ranskalaiselta yhdistykseltä pyydettiin edustajaa toimimaan pienimuotoisena paikallis- oppaana ja yleisenä avustajana ranskalaispelaajille heidän visiittinsä aikana. Osa Ranskan joukkueen nuorimmista oli ensimmäistä kertaa yksin ulkomail- la, joten ranskankielistä apua ja tukea tarvittiin. Koko Ranskan maajoukkue oli ensimmäistä kertaa liikkeellä tällä kokoonpanolla.

Vastaanotimme Jipon aktiivi Jussi Väisäsen ja Suomen CP-jalkapallo- maajoukkueen johtaja

Ottelut pelattiin perjantaina ja lauan- taina Joensuun keskus kentällä, ja

1. Ranskan pelaajia saapuu Joensuuhun.

yhdistyksemme johtokuntaa oli paikalla seuraamassa ottelutapahtumia. Ennen avauspotkua sopraano Talvi-Maaria Turunen tulkitse Suomen ja Ranskan kansallislaulut. CP-jalkapallossa joukkueet pelaavat seitsemän pelaajan kokoonpanoilla, ja ottelu koostuu kahdesta 30 minuutin erästä, joiden välissä pidetään 15 minuutin tauko.

Puheenjohtajamme Leena Koistisen kanssa osallistuimme ensimmäisen ottelupäivän illalla järjestäjien kutsutuna kaupungin vastaanotolle Motonet-areenalle. Joukkueille ja järjestäjätahoille tarjottiin illallinen ja mahdollisuudet sosialisointiin. Myös Palloliitto oli edustettuna. Suomen maajoukkue voitti Ranskan molempina ottelupäivinä, mutta ottaen huomioon Ranskan cp-jalkapallojoukkueen nuoren keski-ikä, ei Suomen voitto ollut mikään läpihuutojuttu.

2

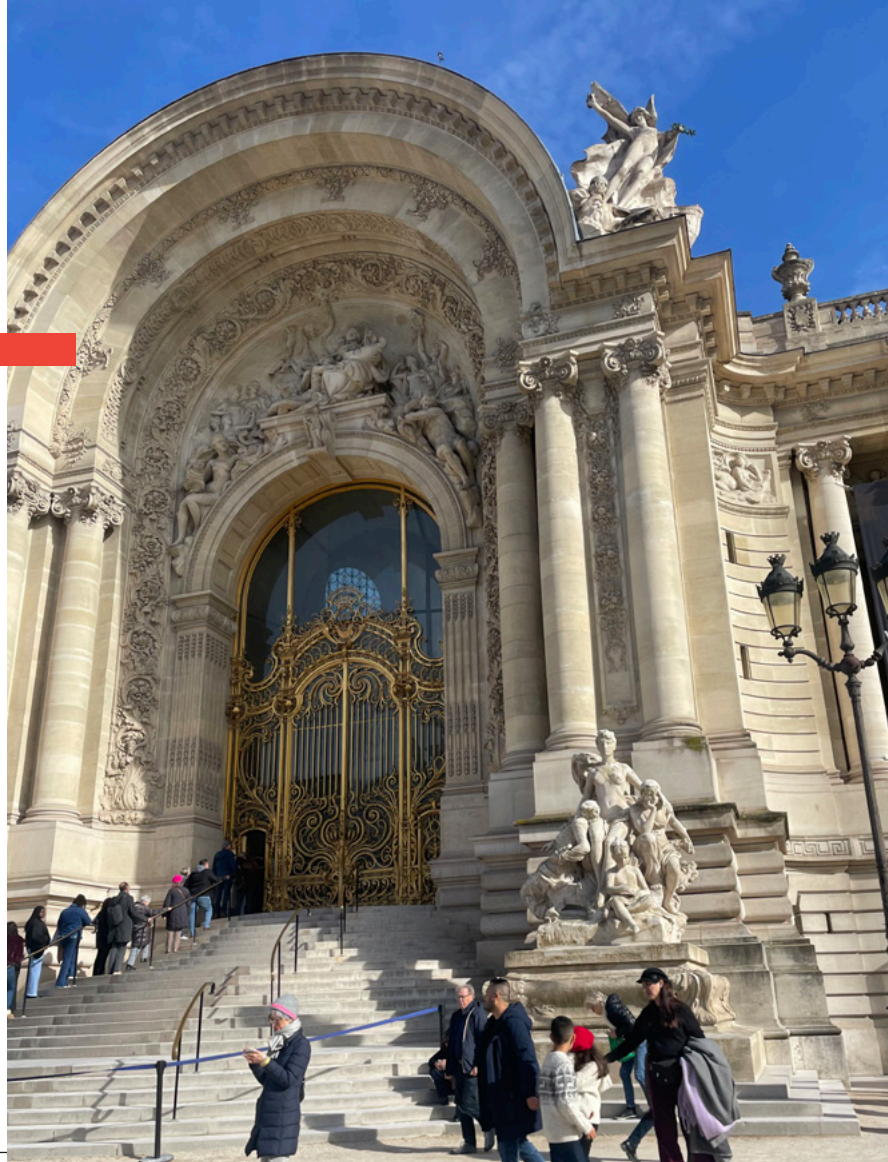
3

2. Ensimmäisen pelin avauskokoonpano Joensuun keskus kentällä. Sopraano Talvi-Maaria Turunen tulkitsee Marseljeesin ja Maamme-laulun.
3. Kaupungin, Palloliiton ja Jipon edustajien kanssa Motonet-areenalla kiitostilaisuudessa. Joensuun suomalais-ranskalaisen yhdistyksen puheenjohtaja Leena Koistinen etualalla vasemmalla.

Pekka Halosen taide hurmasi Pariisissa

1. Petit Palais-museon sisäänkäynti.

Kuhmoinenkin mainittu

Viime vuoden marraskuusta lähtien suomalaiselle taiteelle – ja tarkemmin Pekka Halosen maalauksille – avautui harvinainen tilaisuus päästä esille Pariisin Petit Palais -museossa neljän kuukauden ajan. Ranskassa täysin tuntemattoman Pekka Halosen taidetta nähtiin nyt ensimmäistä kertaa suuressa mittakaavassa merkittävässä museossa. Sitä ennen Halosen kaksi teosta piipahtivat Pariisin maailmannäyttelyssä 1900 Suomen paviljonkia koristamassa. Ystävä ja kollega Ruovedeltä, Akseli Gallen-Kallela, oli huomannut nuoren Halosen lahjakkuuden ja halusi rohkaista maisemamaalaukseen kiintynyttä taiteilijaa kohti kansainvälisempiä taidepiirejä. Halonen viihtyi Pariisissa moneen otteeseen 1900–1904, jolloin hän tutustui Paul Gauguiniin. Maestros-ta tuli Haloselle merkittävin oppi-isä, joka vaikutti Halosen tyyliin maalata.

Käynti Halosen näyttelyssä helmikuussa toiseksi viimeisenä aukiolopäivänä

yllätti suosiollaan: noin parin sadan taulun näyttelytilassa oli suorataan ruuhkaa. Presidentti Macronin aloitteesta myös Pariisissa pikavierailut presidentti Stubb kiikutettiin oitis näyttelyä katsomaan. Vetonaulaksi osoittautuivat varsinkin Halosen talviaiheiset maalaukset, joista jokunen oli jopa saanut kylttiin maininnan Kuhmoisten Kivikoski. Yksi kokonainen, lumisia aiheita kuvaava sali oli maalausten lisäksi saanut seinilleen kolmisenkymmentä kylttiä, joissa lueteltiin lumi-sanan suomenkieliset synonyymit! Lumi on selvästi ranskalaisille hyvin eksootinen asia, vaikka viime vuosina jopa Pariisissa on satanut lunta. Tänä vuonna lumi viipyi Pariisissa tasan kaksi päivää. Ehkäpä siinä syy, miksi näyttely vetosi.

Kuhmoisissa on menossa jälleen kerran matkailuhanke. Pohdittavaksi nousi, miten ihmeessä Pekka Halosen kaltainen, etenkin lumisia maisemia ainutkertaisen taitavasti kuvannut maalari on melko unohdettu Kuhmoi-

sissa viitaten hänen kuvissaan ja taiteessaan olevaan vahvaan yhteyteen paikkakuntaan. Pariisin museoesitteessä häntä kuvataan täysin poikkeukselliseksi lumen ja valon kuvaajalahjakkudeksi. Oletus on, että suuri osa näyttelyn talviaiheista on maalattu Kuhmoisten Kivikoskella. Niin tutuilla kuvien kakkärämännyt tuntuivat. Kivikoskellahan Pekka Halonen asuteli vapaa-ajanasukkaana perheineen yli 20 vuotta 1900-luvun alkupuolella. Väkisinkin tulee verranneeksi suuren kulttuurimaan tapaa kohdella merkikhenkilöitään. Heitä muistetaan paikkakunnan arjessa monin tavoin. On kotimuseoita, nimikkokatuja ja -aukioita, kouluja, kirjastoja ja puistoja, jotka kantavat kuuluisan persoonan nimeä. He ikään kuin elävät edelleen keskuudessamme puhaltuen henkeä ja elämää paikkakunnan omalle historialle, juurille ja tarinoille. Tepsisikö tämä Kuhmoisissakin? Matkaesitteen Kuhmois-slogan ”Päijänteen paratiisi” ei ole nykyajan keksintö. Sen ovat

huomanneet monet muutkin Kuhmoi-
sissa aikoja sitten – useimmiten
mökkiläisinä – eläneet kulttuurielämään
ja Suomi-kuvaan vaikuttaneet persoo-
nat kuten Hannikaiset, Sibelius, Mikko
Niskanen ja monet muut. Olisiko nyt
hetki nostaa heidät matkailuvaltiksi ja
antaa paratiisillemme kunnia, joka sille
kuuluu?

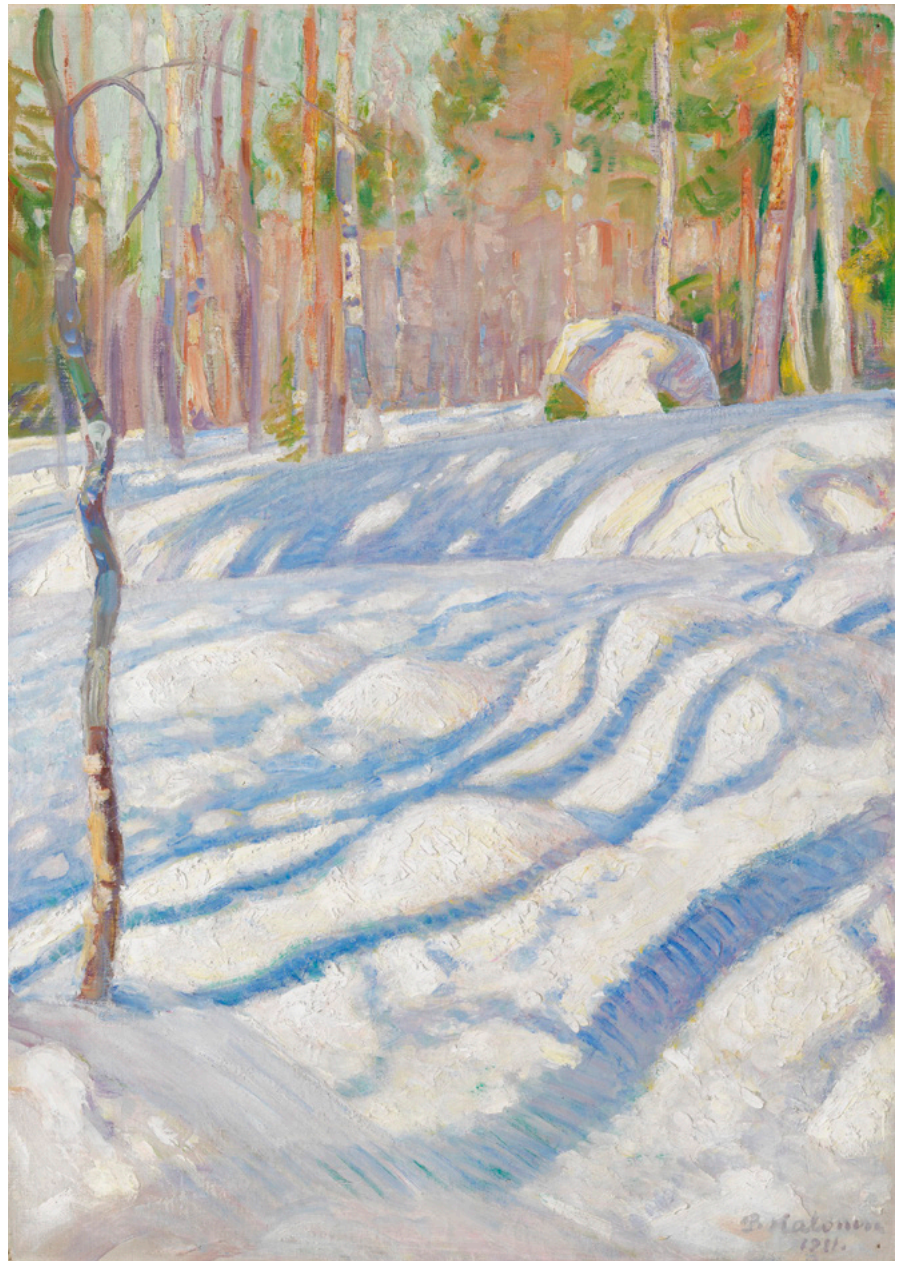
LIISA PEAKE

Kirjoittaja on Kuhmoisten kausiasukas ja
Kuhmoisten vapaa-ajan asukkaat ry:n
puheenjohtaja. Juttu on julkaistu Kuhmoisten
Sanomissa maaliskuussa.

Pekka Halonen - Oodi Suomelle

-näyttely on esillä Rijksmuseum Twentessa
Alankomaissa 16.8.2026 saakka.

Lisätietoa: <https://www.rijksmuseumtwenthe.nl/>

2. Pekka Halonen, Aurinkoinen talvimaaisema, 1911. Kuva: Ateneumin taidemuseo.
3. Matkakumppanit Mikko Sinko ja Liisa Peake Pekka Halosen näyttelyssä.
4. Tässä sijaitsee Kuhmainen, näyttää Liisa Peake.

2

3

4

Kesäisiä matkavinkkejä kotimaasta

Pyysimme SRYL:n jäseniä lähettämään vinkkejä Suomessa sijaitsevista kivoista kohteista, jotka voisivat kiinnostaa muitakin.

Mikkelin seudulta vinkattiin Mäntyharjussa sijaitsevasta taidekeskus Salmelasta ja kesäkahvila Miekankoskesta. Mikkelistä löytyy muun muassa Sodan ja rauhan keskus Muisti & Päämajamuseo sekä Tertin kartano, jossa on tasokas ravintola.

Kangasalla sijaistee erinomainen ranskalaistyylinen ravintola Paakari.

”Se on ollut useamman kerran 50 parasta ravintolaa -listalla. Kannattaa tulla kauempaakin. Teemaillat ovat aivan legendaarisia.”

<https://ravintolapaakari.fi/fi/>

Tampereen makoisia kesävinkkejä Ranskan-ystävälle:

- Bistro Henriks, <https://henriks.fi>
- Bistro 4 Vuodenaikaa, <https://4vuodenaikaa.fi>
- Bistro Pyynikintorin Liha ja Kahvi, <https://pyynikintorinlihajakahvi.com>
- Ravintola Liv, <https://www.ravintolaliv.fi>
- Ravintola Madame, <https://www.restaurantmadame.fi>
- Boulangerie Marco, <https://www.boulangierimarco.fi>

1. Mikkelissä sijaitsevassa Sodan ja rauhan keskus Muistissa on esillä päänäyttely Poikkeustila 2.0, vaihtuva näyttely Vapautemme hinta, Päämajamuseon näyttelyt sekä Sateenkaarikierras. Ne avaavat monipuolisia näkökulmia sodan ja rauhan historiaan sekä kokemuksiin.
2. 4 vuodenaikaa on aito, ranskalainen bistro Tampereen perinteikkäässä kauppahallissa. Kuva on Tampereen Cerclen tilaisuudesta, kuvassa Bernard Ichtertz ja Petri Nygren. Kuva: CFF de Tampere

1

2

Ranskan kielen ja kulttuurin lämmin lähettiläs

Chantal Friberg

1950–2025

Lääkäri, docteur en médecine Marie-Chantal Friberg (o.s. Nebout) kuoli Espoossa 1. marraskuuta 2025. Hän oli 75-vuotias, syntynyt Montguyonissa, Ranskassa 16. heinäkuuta 1950.

Marie-Chantal Nebout aloitti koulun katolisessa sisäoppilaitoksessa ja opiskeli lääkäriksi Bordeaux'ssa, josta hän valmistui 1976. Luennoilla hän kohtasi Kalevi Fribergin.

Valmistuttuaan Chantal Friberg työskenteli vuosina 1975–1982 Savonlinnassa ja sitten pidettynä anestesia lääkäriä Hyksissä mm. avosydänleikkauksissa. Hän työskenteli pitkään anestesia lääkäriä silmäleikkauksissa Tikkurilassa, Silmäsaaraala Helsingissä sekä Eiran sairaalassa.

Chantal oli lämmin ranskan kielen ja kulttuurin lähettiläs. Yhteisissä illalliskeskusteluissamme hän kuunteli ja korjasi ystävällisesti rakastamaansa äidinkieltään. Chantal huokui ystävyyttä ja kiinnostusta kaikkiin positiivisiin elämän osa-alueisiin. Chantalin akvarellimaalaukset ovat herkkiä ja taidokkaita kuten myös hänen Tiffany-lyijyläsityönsä. Yhteisistä tapaamisista lähdettiin aina valoisin mielin, myös Chantalin sairauden aikana.

Hyväntahtoinen, vieraanvarainen ja aina avulias Chantal kuului kiinteästi Ranskassa opiskelleiden Lääkärisseura Cocyx ry:n jäsenten ja kumppanien piiriin seuran kuudella vuosikymmenellä. Hän toimi monta vuotta sihteerinä ja ahkerana kirjoittajana historian, kasvien, viinin ja medisiinan aiheista.

Chantal oli keskeinen organisoija ja osallistuja myös vuosituhannen vaihteen François Rabelais -opintopiirissä, joka järjestettiin Ranskan kulttuurikeskuksen kanssa. Tekstejä ja puheita Chantal korjasi hienovaraisesti niin ranskan kuin myös suomen osalta. Ilmaisujen ja etymologian osaaminen molemmista kielistä oli hämmästyttävää; kieliharrastus oli yhteinen Kalevin kanssa.

Coccyxlaiset haluavat omistaa juuri julkaistun Rabelaiskirjan Chantalın muistolle. Kiitollisuudella ja kaiholla muistamme Chantalia läheisenä ystäväenä.

Chantalın lähipiiriin kuuluivat Kalevin lisäksi Johan, Nathalie, lapsenlapsi Théo ja veli Bernard.

MARTTI HYVÖNEN, EIJA KALSO, KALEVI FRIBERG

Kirjoittajat ovat Chantal Fribergin ystäviä ja kollegoja sekä aviopuoliso

Tutustuin Kari Norkonmaahan syksyllä 1984, jolloin Suomen Pariisin instituutin säätiö perustettiin ja Karista tuli säätiön hallituksen jäsen noin kymmeneksi vuodeksi. Kari oli myös Suomi-Ranska yhdistyksen aktiivi ja toimi liitoksi muuttuneen yhdistyksen hallituksessa 1996-2004, osan ajasta myös hallituksen varapuheenjohtajana. 2010-luvulla Kari toimi viitisen vuotta liiton toiminnan-tarkastajana. Myös Suomen kulttuuri-instituutti Pariisissa oli Karille tärkeä asia. Yhteys instituuttiin säilyi aina vuoteen 2014 instituutin neuvottelukunnan jäsenenä.

Helsingin yliopistossa valtiotieteitä opiskellut Kari suuntasi ammatillisella urallaan kaupallisiin tehtäviin. Hän toimi muun muassa Ulkomaankauppaliitossa vastuullaan erityisesti Pohjois-Afrikan ranskankieliset maat. Myöhemmin hän toimi Arabimaiden kaupan erityisasiantuntijana Teknologiateollisuuden alaisuudessa. Erityisen mieluisia Karille olivat Lähi-Itään suuntautuneet vienninedistämismatkat ja hänen johdollaan monet liikemiesdelegaatiot suuntasivat Suomessa vähemmän tunnetuille Arabimaiden markkinoille. Karista kehkeytyi asiantunteva arabialaisen kulttuurin osaaja ja ymmärtäjä. Myös vapaa-ai- kana Kari viihtyi arabialaisessa ympäristössä ja hän oli pitkään mukana Suomalais-arabialaisen yhdistyksen toiminnassa. Rakas harrastus Karille oli kuorolaulu ja järjestipä hän kuorolleen konserttimatkan Pariisiin St. Sulpice -kirkkoon ”100 % Finlande – Suomen kulttuuri-kausi Ranskassa” -hankkeen yhteydessä vuonna 2008. Muistamme Karin oivallisena ja sanavalmiina seuramiehenä, joka solahti vaivattomasti mitä erilaisimpiin tilanteisiin ja seurapiireihin.

LIISA PEAKE

In memoriam

Kari Norkonmaa

Kari Tapio Norkonmaa menehtyi sairauteen
23.11.2025. Hän oli syntynyt Helsingissä
1.6.1941.

Satu Laaksonen

in memoriam

Suomen elokuva-arkiston suunnittelija ja esitystoiminnan grande dame Satu Laaksonen (FM) on poissa. Keuruulla 11.8.1948 syntynyt Satu menehtyi Helsingissä 77-vuotiaana 18.3.2026.

Satu rakastui elokuvaan jo lapsena sairastaessaan reumaa. Ylioppilaaksi päästyään vuonna 1969 hän muutti Helsinkiin opiskelemaan toista suurta rakkauttaan, ranskan kieltä. Molemmat intohimot syvenivät Besançonissa vietetyn stipendivuoden aikana. Samalla muotoutui nuoren naisen maailmankuva ja syntyivät ensimmäiset elämänmittaiset kansainväliset yhteydet.

Satu teki Pro gradu -työnsä elokuvakääntämisestä ja valmistuttuaan filosofian maisteriksi Helsingin yliopistosta vuonna 1979 hänen osaamiselleen oli kysyntää.

Vuonna 1985 alkoi pitkä ura unelmatyöpaikassa Suomen elokuva-arkistossa. Vuosien mittaan Sadun elokuvatumemus kasvoi hämmästyttävän laajaksi. Ohjaajiin, näyttelijöihin ja erilaisiin teemoihin keskittyneet elokuvasarjat seurasivat toisiaan arkiston elokuvateatteri Orionissa klassikosta toiseen. Orionin esityislehden ja Frans-Sun lukijat oppivat tuntemaan Sadun kauniin mutta terävän analyttisen kirjoitustyylin. Sadun vaikutus suomalaiseen elokuvatarjontaan ja elokuvakasvatukseen oli merkittävä, ja hänen työnsä ulottui myös maakuntiin elokuvakerhojen esitystoiminnan kautta.

Ranskan kielen ja kulttuurin tuntemuksen ansiosta yhteistyö Ranskan instituutin ja Ranskan suurlähetystön kanssa muodostui poikkeuksellisen hedelmälliseksi. Vuosien aikana Ranskan ulkoministeriön kautta kulki Suomeen satoja Sadun valitsemia 35 millimetrin filmikopioita. Määräaikaiset lähettiläät, johtajat ja av-attaseat sekä vakituinen henkilökunta arvostivat Sadun ammattitaidon lisäksi hänen äidillisen lempeää ja lämminhenkistä seuraansa. Työ ja vapaa-aika limittyivät elokuvateatteri Orionissa, Sodankylän elokuvajuhlilla ja yhteisten aterioi-

den äärellä – monista työsuhteista kasvoi ystävyksiä. Ranska-yhteyksissä Sadun tavanneet saattoivat vain ihaila hänen sujuvaa ranskaansa.

Ansoistaan Satu palkittiin Ranskan valtion Chevalier de l'Ordre des Arts et des Lettres -ritarimerkillä sekä myöhemmin Officier-upseerimerkillä.

Satu vaikutti aktiivisesti myös SRYL:ssä. Hän toimi liittohallituksen jäsenenä vuosina 2003–2005 sekä myöhemmin henkilöjäsenten liittokokousedustajana useiden vuosien ajan.

Sadun frankofonisen maailman tuntemus ulottui Ranskan lisäksi Afrikkaan, arabimaailmaan ja Etelä-Amerikkaan. Hän oli arvostettu yhteistyökumppani myös Suomen rajojen ulkopuolella. Verkostojensa ja neuvottelutaitojensa avulla hän onnistui järjestämään paitsi elokuvien esitysoikeuksia myös merkittäviä vierailuja. Yksi mieleenpainuvimmista oli senegalilaisen elokuvaohjaajan Ousmane Sembènen retrospektiivi Orionissa itse mestarin läsnä ollessa. Ensimmäisen fiktioelokuvan tekijän George Mélièsin restauroidun teoksen Matka kuuhun -livesäestetty esitys oli myös vaikuttava ja historiallinen kokemus.

Satu oli Cannesin elokuvajuhlien vuosittainen vieras ja seurasi aktiivisesti kansainvälisen elokuvamaailman uusia virtauksia. Kansainvälisten tähtien kanssa työskennellessä kohtasi toisinaan myös yllätyksiä. Ranskalaisen uuden aallon 50-vuotisjuhlaan Helsinkiin kutsuttu Anna Karina jätti viime hetkellä saapumatta, ja Satu yhteistyökumppaneineen joutui odottamaan turhaan hänen saapumistaan lentokentälle tuntikaupalla. Onneksi se tärkein eli itse elokuva oli jo saapunut maahan, ja juhlaesitys voitiin järjestää.

Sadun suhteiden ansiosta Suomessa nähtiin myös elokuvaohjaaja Yannick Bellonin elokuvia sekä hänen äitinsä Denise Bellonin valokuvanäyttely kesällä 1939 Jugend-salissa. Näyttelyn yhteydessä Helsingin Cerclen mittavan työn ansiosta julkaistu valokuvakirja löytyy yhä monen Suomi-Ranska-yhdistysten liiton jäsenen kirjahyllystä.

Järnefeltin Kehtolaulun sävelet saattoivat Sadun viimeiselle matkalle Honkanummen kappelissa 29.4.2026 ystävien, sukulaisten ja entisten työtovereiden läsnä ollessa.

HEIDI HEINONEN

Ranskan instituutin kulttuurivastaava 1998–2011
Suomi-Ranskan yhdistysten liiton hallituksen puheenjohtaja
2016–2019, jäsen 2006–2011 ja 2020–2021

Oikein hyvää kesää kaikille!

Suomi-Ranska-yhdistysten liiton toimisto on kiinni 16.6.-31.8.2026

Ilmoitukset Uutiskirjeeseen: sryl@suomi-ranska.com / Aineistot Fran-Suun: sanna.jaaskelainen@lalli.fi

Muistattehan käydä tukiostoksilla ja jakaa linkkiä lähipiirille: <https://www.tuetiimia.fi/tiimi/xa2222>

Kannattaa tilata sellaista, mitä muutenkin tarvitsee, kuten keittiötuotteita tai juhlaherkkuja.

Jokainen tukiosostos kerryttää tukea Suomi-Ranska-ystävyysoimintaan.